

WSPOMNIENIA O NAUKOWCACH ZAGRANICZNYCH, KTÓRZY POŁOŻYLI ZASŁUGI NA POLU WSPÓŁPRACY Z PTL

Воспоминания о зарубежных ученых, которые внесли свой вклад в дело сотрудничества с Польским Лесным Обществом

Recollections about foreign scientists deserved in the field of cooperation with the Polish Forest Society

Prof. dr hab. inż. Werner Gillwald

Проф. д-р диссерт. инж. Вэрнэр Гиллвальд

Prof. Dr. habil. Eng. Werner Gillwald

Pięć lat temu, w dniu 26 września 1968 r. zmarł w Eberswalde, po długiej chorobie, prof. dr Werner Gillwald, członek Prezydium Niemieckiej Akademii Nauk Rolniczych, zastępca dyrektora Instytutu Nauk Leśnych, dyrektor Oddziału Badania i Konserwacji Drewna.

Werner Gillwald urodził się w dniu 29 czerwca 1918 r. w Eberswalde. Tutaj ukończył szkołę zawodową i w tutejszym gimnazjum uzyskał w 1937 r. świadectwo dojrzałości. W 1943 r. uzyskał w Politechnice Berlińskiej stopień inżyniera budowy maszyn i zaczął pracować jako wolontariusz w Katedrze Samochodów. W wyniku prześladowania przez reżim faszystowski przebywał w latach 1944—1945 w obozie koncentracyjnym w Zerbst, z którego został uwolniony po wkroczeniu Armii Radzieckiej. W latach 1946—1949 w okresie organizowania władz NRD, pracował na stanowiskach inżynierskich w przedsiębiorstwach transportowych oraz w Zarządzie Miasta i w Radzie Powiatu Eberswalde.

Na drogę naukową w zakresie drzewnictwa wstąpił w 1950 r. pracując jako asystent w kierowanym przez prof. dra K. Göhrego Instytucie Fizyki i Technologii Drewna na Wydziale Leśnym (Eberswalde) Uniwersytetu Humboldta w Berlinie. W 1955 r. został mianowany docentem, a w 1956 r. uzyskał w Politechnice Drezdeńskiej stopień doktora nauk technicznych na podstawie rozprawy „Badanie czynników wpływających na przebieg

nasycania drewna metodą próżniowo-ciśnieniową ze szczególnym uwzględnieniem drewna świerkowego”. W 1959 r. został mianowany profesorem i po śmierci prof. K. Göhrego objął kierownictwo Instytutu. W 1963 r. uzyskał na Wydziale Leśnym w Eberswalde stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy „Opracowanie kombinowanej metody suszenia drewna”. Opracowana przez prof. Gillwalda metoda oparta na współdziałaniu pola wielkiej częstotliwości, wysokiej temperatury oraz dużej szybkości obiegu powietrza pozwala na wydatne skrócenie czasu suszenia, co w niektórych dziedzinach obróbki drewna — np. w przemyśle stocznym — ma istotne znaczenie. Metoda została zastosowana w przemyśle pod nazwą „3 H-Verfahren” (Hochfrequenz, Hochtemperatur, Hochgeschwindigkeit).

Po likwidacji Wydziału Leśnego w Eberswalde prof. Gillwald objął w 1963 r. kierownictwo Zakładu Badania i Konserwacji Drewna w Instytucie Nauk Leśnych (Akademia Nauk Rolniczych) w Eberswalde. Równolegle do pracy w Eberswalde objął w 1966 r. wykłady z zakresu drzewnictwa oraz kierownictwo Instytutu Technologii Drewna i Tworzyw Sztucznych w Uniwersytecie Technicznym w Dreźnie. Prowadząc zajęcia dydaktyczne w Eberswalde i w Dreźnie wykształcił w dziedzinie drzewnictwa wielu studentów z kraju i zagranicy. Był również promotorem przewodów doktorskich i opiekunem lub recenzentem w przewodach habilitacyjnych. W takim charakterze brał udział w przewodzie doktorskim (odpowiednik naszego przewodu habilitacyjnego) prof. Józefa Paloviča w Zvoleniu. W 1967 r. został powołany na członka Międzynarodowej Akademii Drzewnictwa (International Academy of Wood Science) w Wiedniu, w 1968 r. na członka Prezydium Niemieckiej Akademii Nauk Rolniczych.

Prof. Gillwald zostawił bogaty dorobek naukowy; z 47 ogłoszonych drukiem publikacji większość stanowiły oryginalne opracowania naukowe. Był wybitnym specjalistą z zakresu impregnowania i suszenia drewna. Z 6 prac opublikowanych w latach 1967—1968 pięć opracowań wchodzi w zakres problematyki suszenia drewna. Brał żywy udział w życiu naukowym Niemieckiej Republiki Demokratycznej i przyczynił się w dużym stopniu do rozwoju nauki drzewnictwa oraz ukierunkowania przemysłu drzewnego w swoim kraju. Został wyróżniony wysokimi odznaczeniami państwowymi.

Na zaproszenie Polskiego Towarzystwa Leśnego prof. Gillwald odbył w okresie 15—27 września 1959 r. wraz z prof. drem F. Kollmannem (Monachium), prof. drem E. Mörathem (Londyn) i prof. drem E. Ziegerem (Tharandt) podróż naukową po Polsce, w czasie której zwiedził główne ośrodki z zakresu nauki drzewnictwa oraz ważne w skali naszego kraju ośrodki przemysłu drzewnego. Od tego czasu datowała się żywa wymiana poglądów i doświadczeń oraz żywa współpraca między prof. Gillwaldem a Polskim Towarzystwem Leśnym. Prof. Gillwald publikował wyniki niektórych badań w „Przemśle Drzewnym” (1960 r.) oraz artykuły na temat stanu i kierunków rozwoju przemysłu drzewnego w Polsce w prasie fachowej NRD. Pod jego kierownictwem kilku polskich naukowców odbywało w latach 1962—1965 staż naukowy w Zakładzie Badania i Konserwacji Drewna w Eberswalde. Prof. Gillwald był promotorem przewodu doktorskiego mgra inż. Mieczysława Matejaka z Wydziału Technologii Drewna SGGW w Warszawie, który pod Jego kierownictwem opracował

rozprawę doktorską na temat „Badania nad absorpcją promieni beta w zależności od gatunku i wilgotności drewna oraz destruktywnej działalności grzybów”. Po publicznej obronie przeprowadzonej w 1965 r. w Berlinie Niemiecka Akademia Nauk Rolniczych nadała mgrowi Matejakowi stopień doktora uznany w Polsce, w trybie nostryfikacji, za równoznaczny ze stopniem doktora nauk technicznych. W tym samym okresie odbywali staż trzej pracownicy naukowcy ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu. Dr inż. Marian Kubiak i dr inż. Jerzy Michalak opracowali pod kierownictwem prof. Gillwalda rozprawy habilitacyjne, dr inż. Kazimierz Lutowski odbył 3-miesięczny staż naukowy w zakresie konserwacji drewna.

Dzięki nieprzeciętnym walorom fachowym i naukowym prof. Gillwald — naukowiec — zdobył duży autorytet w obydwóch republikach niemieckich i w innych krajach. Równocześnie dzięki swej uczynności oraz walorom charakteru i usposobienia prof. Gillwald — człowiek i kolega — jednał sobie ogólną sympatię, przyjaźń i uznanie.

W czasie sesji naukowej związanej z uroczystym obchodem 1000-lecia Państwa Polskiego Zjazd Delegatów PTL obradujący w dniu 23 września 1966 r. w Poznaniu ocenił z uznaniem współpracę prof. Wernera Gillwalda z polską nauką drzewnictwa i jednomyślną uchwałą nadał Mu złotą odznakę honorową Polskiego Towarzystwa Leśnego. Uroczyste wręczenie odznaki odbyło się w 1967 r. w Ambasadzie Polskiej w Berlinie. Obchodzony obecnie Rok Nauki Polskiej daje podstawę do wspomnienia o naukowcu zagranicznym, który pozytywnie współdziałał z nauką polską, przyczynił się do kształcenia i rozwoju naszej kadry naukowej i zostawił wśród nas wspomnienie prężnego naukowca i dobrego kolegi.

F. Krzysik